

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
obedne in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10.—, za in-
stematvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—
inzerat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje, Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljica, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. 13 poštečkova
vrata št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sreda 14. februarja 1923.

Številka: 35

Jugoslavija in Madžari.

Po sestanku madžarske emigracije
v Mariboru.

Zagrebaška »Riječ« prinaša v eni
zadnjih številk sledeči članek:

Madžarski »problem« začena v zad-
njem času zopet zanimati Malo antanto.
Vedenje oficijelne Madžarske ni tako,
da bi Mala antanta mogla ostati mirna
in brezbržna. Madžarska admiral Hori-
tyja diše z duhom odpora in ključoval-
nosti kakor Nemčija velike industrije
Thyssen, Kruppa in drugih najnovejših
»narodnih mučencev« Nemčije.

Madžarski listi so polni sumničenja
proti Mali antanti. Dolže jo, da je njena
politika in njen nedavni nastop zoper
Madžarsko v zvezi s francosko politiko
proti Nemčiji. Mala antanta, pišejo Mad-
žari, hoče izrabiti moment, ko je Franci-
ja začela s politiko sankcij in namerava
na sličen način izsiliti reparacije od Mad-
žarske. Romunija je baje zahtevala for-
malno pooblastilo za tako postopanje —
čimamo v »P. Lloyd« — proti Madžar-
ski in ga je »dobila« od Francije, dočim
se Anglija drži ob strani, a Italija temu
nasprotuje. To madžarsko stališče je pri-
šlo do izraza v nedavni izjavi dunajske-
ga poslanika Madžarske, Massirevicha,
ki je izjavil med drugim, da incidentov na
madžarskih mejah niso krivi Madžari,
marveč da se za njih skrivajo agresivne
tendence vlad Male antante. Ker Madžar-
ji po primeru Nemcev vidijo v mirovni
pogodbi »največjo nepravilnost«, je sa-
monimeno, da smatrajo zahtevno Male
antante glede striktnega in iskrenega iz-
vrševanja mirovne pogodbe za »nepravi-
čnost in agresijo«. Madžari mislijo to, kar
Nemci da je namreč sveta pravica, če
se branijo pred izvršitvijo prevzetih ob-
veznosti. Madžari in Nemci ne bi radi
plačevali reparacij in ni dvoma, da ofi-
cijelna Madžarska pripravlja odpor v re-
paracijskem vprašanju. Sicer bi ne bilo
mogoče razumeti silnega krika službene
Madžarske, ki Mala antanto prikazuje
kot »človekožreca nedolžne Madžarske«
in sicer zgolj radi tega, ker je tudi ona
pripravljena na sankcije za slučaj, če
Madžarska ne plača. Da pa bi bila Mad-
žarska voljna plačati reparacije in iti do
skrajnih meja možnosti, o tem ne čitate
v madžarskih listih niti besedice. In ven-
dar je ravno ta moment najzadnejši za
situacijo in bolj nego vse drugo kaže li-
nijo madžarske politike.

Madžarski službeni tisk obdoljuje Ma-
lo antanto, da se pod njeno »reparacijsko
sankcijo« skriva načrt zrušiti definitiv-
no Horthyjev režim in pomagati na vla-
do liberalnim elementom. Zadnji nastop
socialnih demokratov v madžarskem
parlamentu proti dvorskemu luksuzu ad-
mirala Horthyja, je pobijal madžarski
madni tisk s karakterističnimi »slageriji«,
da socialistična kritika podpira cilje Ma-
le antante. Neki poslanik se je celo od-
rezal, češ, da socialisti konferirajo z Ju-
goslavijci! Ta bojazen službenega mad-
žarskega tiska se opaža tudi na njegovih
odnosih napram madžarski emigraciji. —
Ko se je dr. Seipel vrnil iz Budimpešte,
se je govorilo v krogih madžarske emi-
gracije, da je madžarska vlada zahtevala
od dr. Seipela ostrejšo kontrolo nad
delom madžarske emigracije, ki se je
v zadnjem času začela močnejše gibati.
Madžarski listi so skrbno registrirali ve-
sti, da se je v Mariboru vršil sestanek
celokupne madžarske emigracije, vseh
njenih političnih skupin — komunisti niso
bili zastopani — in da se je pod vodstvom
grofa Karolyja in prof. Oskarja Jaszija
razpravljalo o enotni akciji celokupne
madžarske emigracije; to posvetovanje
so madžarski listi takoj spleli v zvezo z
demarso Male antante, ki je sledila par
dni po kongresu madžarske emigracije v
Mariboru. V podkrepilo teh vesti so mad-

Pred evakuacijo tretje cone.

Važna seja ministrskega sveta. — Evakuacija bo izvršena v prihodnjih dneh.

Beograd, 13. februarja. Včeraj zve-
čer se je vršila seja ministrskega sveta,
kateri je prisostvoval tudi pomočnik zuna-
njega ministra in pooblaščen minister
Nešić, ki je prečital obširno poročilo o
ratifikaciji santmargheritskih konvencij.
Razvila se je daljša debata o evakuaciji
tretje cone v Dalmaciji in Sušaka. Dovo-
lili so se v to svrhu potrebni krediti in
podvzeli potrebni koraki. — Nato se je
ministrski svet pečal z volilnim položa-
jem, ter z zadevo južne železnice.

Iz volilnega gibanja.

Zagreb, 13. februarja. Po iz Splita
dospelih vesteh je dr. Smoljaka, ko mu
ni uspelo sklopiti bloka malih hrvatskih
strank v Dalmaciji in ko je uvidel, da bi
tudi kot samostojec ne bil izvoljen, vsta-
pil v zemljoradniško stranko, ki mu je
zasigurala tako mesto na svoji listi, da je
izven nevarnosti, da bi ne prodrl. (To je
pač najlepši dokaz, kako daleč smo v
naši državi že prišli, namreč, da ljudje
menjujejo svoja politična prepričanja
kakor sukne in to v samo eno edino svr-
ho — da bi pač sigurno postali poslanci.
Živela politična morala! Op. ur.)

Seipel prispe 20. t. m. v Beograd.

Beograd, 13. februarja. »Novi List«
poroča iz Dunaja, da je določen posej
avstrijskega zveznega kancelarja v Beo-
gradu definitivno na dan 20. tm. Glavni

Beograd, 13. februarja. Zunanji mi-
nister dr. Ninčić je včeraj sklical člane
mošane komisije za izvršitev rapalske
pogodbe, in sicer generala Miliča, admi-
rala Prico, profesorja dr. Silovića in dr.
Rakića, ki so dobili instrukcije za konfe-
renco v Opatiji. Posvetovanja se je ude-
ležil tudi predsednik svetovalnega odbora
dr. Laginja. Rapalska mirovna pogodba
bo izvršena tekom prihodnjih tednov.

Beograd, 13. februarja. Včeraj se
je vršila konferenca Protičevih pristašev,
na kateri se je razpravljalo o kandidatu-
rah v Beogradu. Nezavisni radikali po-
stavijo tudi v Beogradu lastno listo. —
Kandidat za I. okraj je vsenčistični pro-
fesor Arangjelović, za II. okraj pa Av-
ram Segić.

Beograd, 13. februarja. »Preporod«
poroča, da Stojan Protić v Beogradu ne
bo nastopil kot nosilec liste, kakor je pr-
vočno nameraval.

Naši in madžarski delegati za konferenco o južni železnici.

Beograd, 13. februarja. Za konferen-
co o južni železnici, ki se prične te dni v
Rimu, so imenovani sledeči delegati:
pomočnik prometnega ministra Avramo-
vić, sekijski šef trgovskega minist-
stva Todorović, nadalje dr. Burg in in-
spektor prometnega ministristva Bončina.
Budimpešta, 12. februarja. Po naročilu

madžarske vlade so odpotovali k poga-
janju o južni železnici v Rim bivši fi-
nančni minister dr. Telecky, tajnik fin.
ministrstva dr. Pavel Erneyev in mini-
sterialni svetnik Bonay. V Rim je odpo-
toval tudi ravnatelj madžarskih prog juž-
ne železnice, polkovnik Gordon.

Princ Pavle odpotoval v Pariz.

Beograd, 13. februarja. Princ Pavle
je z včerajšnjim orient-ekspresom odpo-
toval v Pariz, kjer namerava ostati da-
lje časa.

Pred novo politično grupacijo v Bolga- riji?

Sofija, 13. februarja. Med Stambolij-
skim in vodjem narodnoliberalne stranke
se ponovno vrše pogajanja glede vstopa
narodnih liberalcev v vlado. V tem sluča-
ju bi Genadijev prevzel zunanje mini-
strstvo.

Izid prvega ljudskega štetja na Češko- slovaškem.

Praga, 12. februarja. Izv. Državni
statistični urad objavlja podatke prvega
ljudskega štetja v češkoslovaški republi-
ki, ki se je vršilo dne 15. februarja 1923
leta. Tega dne je štela češkoslovaška re-
publika 13.611.349 prebivalcev. Od teh
je 13.372.406 češkoslovaških državljanov
in 238.094 tujecev. Od teh je bilo po narod-
nosti: 8.760.957 Čeloh in Slovakov,
3.123.448 Nemcev, 747.096 Madžarov,
461.466 Rusov, 180.535 židov, 75.852 Po-
ljakov in 23.053 drugih.

Položaj na vzhodu je povoljen.

Angora, 12. februarja. Položaj se pre-
soja precej mirno. Podvzeti so koraki,
da se prepreči eventualno možni do-
godki. Vlada je izdala oblastem navodila,
naj se izognejo vsakršnemu konfliktu v
lukah.

Borbav v Poruhirju.

Pariz, 12. februarja. Ministrski pred-
sednik Poincaré bo prihodnji ponedeljek
podal v zunanjem odboru izjavo o vz-
hodnem vprašanju, o memelskih dogod-
kih ter o dogodkih v Nemčiji. Zunanji
odbor je izrazil željo, stopiti z vlado v
čem tesnejše in kar najbolj zaupne stike,
v svrhu nadaljevanja skupnega dela v
zaščito interesov Francije.

Düsseldorf, 12. februarja. Nemški že-
lezničarji se bodo morali ukloniti okupa-
cijski oblasti ter vršiti službo pod fran-
cosko kontrolo, ali pa bodo brezobzirno
odpuščeni iz službe ter izgnani iz zase-
denega ozemlja. Zavezniki so s svojim
osobnim promet že tako uredili, da po-
polnoma zadostuje za vojaške transpor-
te in prevoz premoga. Nad kovinsko in-
dustrijo je proglašena blokada. V ruhr-
skem ozemlju se osnuje nov izvozni u-
rad sličen onemu za levi renski breg.

BORZA.

Curli, 13. februarja. (Izvirno.) Pred-
borza: Pariz 32.90, Beograd 5.15, Lon-
don 24.96, Berlin 0.0181, Praga 15.75,
Italija 25.60, Newyork 532.50, Dunaj
0.0075, žigosane krone 0.00755, Budim-
pešta 0.0205, Varšava 0.0136, Sofija 3.15,
Bukarešta 2.60.

Zagreb, 13. februarja. (Izvirno.)
Pariz 6.30—6.35, Švica 19.00—19.20, Lon-
don 4.75—4.775, Berlin 0.31—0.36, Dunaj
0.1435—0.144, Praga 3.02—3.04, Italija
4.84—4.85, Newyork 101—103, Budim-
pešta 3.86—3.90.

žarski listi objavili vest, da sta grof
Karolyi in O. Jaszi odpotovala iz Mari-
bora v Beograd, a grof Karolyi je po
daljšem posvetovanju v Beogradu krenil
v Novi Sad, kjer je imel zborovanje ta-
mošnjih Madžarov, in skušal vplivati na
stališče madžarske manjšine v predsto-
ječih volitvah v Jugoslaviji.

Vaš dopisnik se je hotel prepričati, ko-
liko je na tem resnice, pa je obiskal pro-
fesorja O. Jassia, ki je pred par dnevi
prevzel glavno uredništvo »Bécsi Mag-
yar Ujsága«, organa madžarskih emi-
grantov. Prvo vprašanje je bilo: Tudi
Vi, g. profesor, ste bili nedavno v Ju-
goslaviji in ste glasom časopisnih vesti
skupno z grofom Karolyjem prisostvo-
vali zborovanjem madžarske manjšine v
Novem Sadu. Ali bi ne hoteli razločiti
svoje in grofa Karolyja stališče o nasto-
pu madžarske manjšine pri volitvah v
Jugoslaviji?

Profesor Jaszi je odgovoril:

— To je zmota. Sploh nisem bil v No-
vem Sadu, grof Karolyi pa se je mudil v
čisto privatni zadevi. Ne njemu in ne
meni se noče, da bi se vtkala v predsto-
ječji volilni boj v Jugoslaviji. Madžarska
emigracija bi mogla pojasniti svoje mi-
šljenje v načelnih vprašanjih madžarske
manjšine, bilo pa bi politično napačno, ali
celo neaktano, če bi se ymešavala v
strankarske borbe.

Na to je Vaš dopisnik omenil prof.
Saszin, da so listi prinesli vest o sesan-
ku madžarske emigracije v Mariboru in
o njegovem ter Karolyjevem potovanju
v Beograd.

— Da, grof Karolyj je priredil konfe-
renco z nekaterimi svojimi političnimi
prijatelji v Mariboru. Govorili smo o tre-
nutnem položaju na Madžarskem in o or-
ganizaciji propagandističnega delovanja
madžarske emigracije.

Na vprašanje Vašega dopisnika, kaj
misli o sedanji Horthyjevi politiki in o
Seiplovem potovanju v Budimpešto, je
odgovoril:

— Ni nikake načelne izpremembe v
Horthyjevi politiki. Signatura položaja je
stara: brahijalna sila za potlačevanje de-
mokratičnih in republikanskih struj na
znotraj, irredentistična propaganda na
zunaj. Dr. Seipla smatram za preveč tre-
znega politika, da bi mu pripisal kakor-
šnokoli sodelovanje pri desperadski
politiki Horthyjevega sistema. V Avstriji
pa nedvomno obstoja neka vplivna
manjšina, ki bi z veseljem pozdravila
alijanso s Horthyem in z južnonemško re-
akcijo kot prvi korak retabilitanju Habs-
burgovcev in militaristične podonavske
monarhije.

Prekmurskemu narodu v pojasnilo!

Maribor, 12. februarja 1923.

Zaupni možje Prekmurja so na shodu
11. tm. v Murski Soboti stavili na mene
vprašanje, zakaj sta odpti samo klavnič
Jožefa Benka in Voglera. Na pritožbo
iz Prekmurja sem se jaz že meseca no-
vembra brzojavno obrnil na okrajnega
glavarja Lipovška s prošnjo, da mi na-
znani, po katerem zakonu in po čegavem
višjem ukazu se to godi. Dobil sem brz-
javni odgovor, da se to godi po naredbi
veterinarnega nadzornika. Obrnil sem se
tako na poljedelskega ministra Puelja,
da napravi red, pa sem do danes brez od-
govora. Jaz sem prošil g. Puelja, naj me-
nopol odpravi, ker ljudstvo v Prekmurju
že očito govori, da mu je Bog visoko in
ear daleko. Vprašajte zdaj Pueljevega
kandidata g. Hartnera, ki ima monopol
kot mlinar, zakaj morajo biti v Prekmur-
ju monopolisti. Pozdravlja Vas Vaš

dr. V. Kukovec

Politične vesti.

* **RADIKALSKO - NEMŠKI PAKT** — **PODPISAN.** Pravkar smo prejeli obvestilo, da je bil včeraj ali predvčeraj v Beogradu podpisan radikalno-nemški volilni pakt. Podrobnosti nam niso še znane. K stvari se še povrnemo.

* **Radikalci in socialisti.** Za radikalec je vsak odmetnik dobro došel. V Mariboru se je pridružil izpahneni socialni demokraciji Slanovec, v Gornji Radgoni samostojni palir Filip Jurkovič. Gre itak samo za načela.

* **Zlati osel v Celju.** Obrtniki imajo tako izvrstnega kandidata, kakor je pisal »Slov. Narod«, da bi bil kakor nalašč atrakcija za radikalno listo. Prišel je torej Dragotin Hribar, pa ni mogel skočiti čez plot pri Ivanu Rebeku, narodnem postenjakju.

* **V 14 dneh vse dobro!** Tako se je hvalil g. Žebot v nedeljo na shodih klerikalne stranke. Maščevati se hoče nad demokracijo, ki mu niso bogme nič krivi. Naj prijavi k tiskarniški škodi kot zasebni udeležene izgubo mandata. S Pušenjakom in Hohnjem vred naj pa moli »mea culpa«.

* **Zasačila invalida.** Kakor pravijo, sta se zvezala Ivan Hribar in dr. Hohnjec, da bi polovila vse nevarne demokrate, pa jima je ostal v rokah — invalid, Obema leži zdaj v želodecu.

* **Shod v Murski Soboti.** V nedeljo 11. tm. se je vršil v Murski Soboti shod zaupnikov iz celega Prekmurja. Navzoči so bili dr. Kukovec ter kandidata Kühr in Kovač. Razpoloženje med narodom se nagiblje vedno bolj na stran domačega kmečkoga kandidata Kührja.

* **Shodi kandidata L. Petovarja.** V nedeljo 11. t. m. je imel naš kandidat za pušsko-ormoški okraj g. L. Petovar krasno obiskan sestanek zaupnikov pri sv. Miklavžu. Zastopan je bil celi spodnji ormoški okraj. Kmetje so se z navdušenjem vrgli v boj za svojega kandidata Petovarja.

* **Ali smo mi proti Nemcem?** Trezni Nemci prihajajo do spoznanja, da celjski in mariborski pokret ni naperjen proti njim, ampak proti narodnim pokvarjenikom. To spoznanje bi bilo velike vrednosti. Prodrlo bi, če bi ne bilo nemških advokatov, ki bi izgubili. Tem gre pšenica v klasje, le če je boj. Kakor se zdi, tudi pod Mussolinijem Italija ni propadla. Tudi pri nas narodni idealizem nobenega poštenjaka ne ogroža.

* **Geza Šiftar nesreča Koroščeva.** Da se v prvi katoliški zvezi s komunistom zaradi mandata, smo že čuli. Da pa vzame dr. Korošec na svojo listo protestanta heretika, na pol gotovega teologa Gezo Šiftarja, ta je Prekmurcem predebel! Protestant, aka duhovščina v Prekmurju namerava zahtevati, da ta teolog odstopi, ker je polnupisne preveliko, vsaj po prekmurških pojmihi. Radikalci z Nemci, klerikalci s heretiki, samostojni kmetje z Apačani, samo vlačugarstvo!

* **Radikalni kandidat Benko Radicevec.** G. Jozsef Benko, radikalni kandidat v Prekmurju, je razposlal nekaterim ljudem okolišnice, v katerih pravi med drugim: »Če bi bila na vladi Radičeva stranka, bi zagvisno še z vekšev možov in radostjov šli z njov v volilni boj.« Ej, ej!

* **Kandidat hrvatskih klerikalcev v zagrebiški in varaždinsko - medimurški županiji** je dr. Velimir Deželić sin, odvetnik v Zagrebu.

* **Popolna kapitulacija hrvatskih zajedničarjev.** Menda ni pri nas stranke, ki bi igrala tako klavno vlogo, kot jo igra Hrvatska zajednica, znana kot stranka zagrebiške in provincijalne inteligence. Odkar je krenila v Radičeve vode, je njena samostojnost splavala po vodi. Bila je služkinja knjigarnarja Radiča, danes pa je takorekoč pod Radičovo kuratelo. Odrevenelim številnim politikom okoli Hrv. zajednice je zmanjkalo življenjskega soka in njihova slabokrvnost je upravljalna za hrvatsko inteligenco. Razumišvo, ki je v prejšnjih dobah toliko zanemarjalo hrvatskega knieta, uvarjavajoč nekako gospodarsko narodnost, kateri so mase zgolj »Stimmviehe«, se tudi v sedanjem trenutku ne more opogumiti in iti med mase, ki so prepuščene demagogu najslabše sorte. — V nedeljo se je v Zagrebu sestal glavni odbor Hrv. zajednice, ki je sklenil, da zajednica ne postavi posebnih kandidatov na ozemlju Hrvatske, marveč priporoča svo-

jim članom, da glasujejo za Radičovo stranko. V Bosni pa imajo proste roke, da se odločijo bodisi za Radiča bodisi za Hrv. težaksko stranko. — Hrvatski blok je tedaj popolnoma skrahiral, njegovi »možgani« — kakor so včas nazivali zajedničarje — pa trpe na paralizi. Hrvatsko »vprašanje« bo tedaj prepuščeno ekstremnemu demagogu Radiču in hrv. inteligenca bo samo prikimavala, češ, obračajmo se po vetru, da nas veter ne zlomi. — Res, prazno klasje!

* **Kanceler Seipel na potovanju.** Avstrijski kanceler Seipel dospe 20. tm. v Beograd, kjer bo razpravljal o trgovinski pogodbi med Avstrijo in Jugoslavijo. Od tod bo baje potoval v Rim, da sklene trgovinsko pogodbo tudi z Italijo; iz Rima gre v Prago in na to ponovno v Pariz in v London, da nadaljuje akcijo za avstrijske kredite. Seipel hoče na vsak način dvigniti Avstrijo iz njenih gospodarskih razvalin.

* **Plebiscit na Grškem.** Nekateri londonski listi poročajo, da bo grška vlada odredila plebiscit v bodoči obliki vlada-vine. Kolikor je mogoče soditi po sedanjem razpoloženju, bo prodrla republikanska večina.

* **Lenin priporoča komunistom dr. Korošca.** Beograjski »Balkan« poroča: Moskovski list »Pravda«, organ sovjetske vlade, priporoča komunistom v Jugoslaviji, naj se pri bodočih volitvah združijo s stranko dr. Korošca. List pravi, da so slovenski klerikalci v Jugoslaviji edina stranka, ki podpira delovanje komunistov in tudi sama dela že v komunističnem duhu. — Ljubljanski »Slovenec« pa pridno udriha po ruskih komunistih, kako preganjajo katoliške duhovnike in zatirajo vero. Seveda jih to nikakor ne ovira, da bi se ne združili s komunisti, ki naj jim pripomorejo do vlade. Čim pa bi prišli zopet na krmilo, jih seveda ne bo ničesar oviralo, da nastopijo proti svojim komunističnim zaveznikom, pa magari z bajoneti.

* **Rusko stališče glede Dardanel.** Čičerin je dal novinarjem sledečo zanimivo izjavo: Svobodne Dardanele pomenijo v vojnem času nevarnost za Rusijo, ki je izložena napadom največje pomorske sile Anglije, zato pa je Rusija prisiljena, da spričo sedanje rešitve tega vprašanja povečuje svoje oboroževanje na Črnem morju. Rusija ni priznala sporazuma o Dardanelah, da ima v bodočnosti proste roke, kadar bo mogla uveljaviti svoje stališče. V angleško-turškem konfliktu ostane Rusija slejkoprej na turški strani.

Za pust.

Nova stranka. Kakor v vsem, smo v Sloveniji tudi glede števila strank zaostali in nujno potrebno je, da se za gotove sloje osnuje nova stranka. Po dolgem in temeljitom razmotrivanju smo prišli do razveseljivega zaključka, da nam še manjka »Stranka nadstrankarskih koritarjev«. Naše glasilo »Veliko korito« prične izhajati 13. t. m. ob 31. uri, ob katerem času se tudi vrši glavni sestanek vseh na dobro reč vnetih pristašev in sicer v salonskih prostorih znane gostilne »Pri konjski pečenki«. Glavno poročilo poda naš kandidat in nosilec liste, g. Javornik, krpar in bivši Eks-klarinetist 27. peš. polka. Njegove obče znane vsestranske zmožnosti so nam porok, da bo kar najboljšje skrbel pred vsem — to se ume — za svoj lastni žep in po prilikah tudi za koristi svojih volilcev. Somišljeniki! 13. t. m. ob 31. uri v prostore »H konjski pečenki«.

SCHAPIROGRAPH

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 243 Telefon št. 100.

Dnevna kronika.

— **Naša sramota!** Te dni sta nam prišla pred oči dva dokumenta, ki jasno pričata o našem suženskem in blapčevskem duhu naprati nemštvu. Župnijska urada v Celju in Slov. Gradcu in gotovo tudi še drugje dostavljata strankam, če le malo po nemško dišijo, račune za pogrebe itd. v nemškem jeziku, z nemškimi uradnimi stampilkami. — V Mariboru sklepajo

Slovinci, če imajo slučajno kake kupčije z Nemci, kupne pogodbe celo pri notarjih v nemškem jeziku in se v teh pogodbah rabi za Maribor celo izraz Marburg. Konstatiramo za danes samo ta fakti. — Narodni odbor in Oriuna bosta imela še mnogo dela!

— **Zopet pomnoževanje nemške posesti ob meji.** V Dravski dolini se množe slučajni, da prehajajo naš posestva zopet v nemške roke. Najgrši slučaj se je zgodil te dni na Muti, kjer je družba nekaterih Nemcev kupila svoječasno šolo Ciril-Metodove družbe s posestvom vred. Bilo je to edino dejansko slovensko posestvo na Muti. Ker je očitno, da je kupljeno od Nemcev ne iz gospodarske potrebe, ampak iz spekulativnih namenov, je jasno, da končna beseda še ni spregovorjena. Žalostno je, da si Ciril-Metodova družba svoj čas pri prodaji te naše narodne posestvanke ni izgovorila predkupne pravice. O zadevi še spregovorimo.

— **Radikalci in naše uradništvo v zdraviliščih in kopališčih.** Ko se je te dni v fin. odboru vršila razprava o zvišanju draginskih doklad uradništvu, je demokratski poslanec Reisner predlagal, naj bi se kopališča in zdravilišča (med njimi Rog. Slatina in Dobruha) dala v višji draginski razred z ozirom na to, da je v takih krajih, kar je splošno znano, večja draginja. Radikalni poslanec Grigin pa je vstal in govoril proti temu. Bil je sam v kopališču Dobruha, je dejal, in videl, da je tam zelo poceni. Uradniki v Rog. Slatini in Dobruhi se naj zahvalijo radikalcem, da Reisnerjev predlog ni bil sprejet. Čujemo, da so iz hvaležnosti nekateri uradniki v Rog. Slatini že šli med radikale.

— **Žebot se boji za svoj mandat.** V petek so imeli mariborski klerikalci shod, na katerem je med drugi mnapadal Žebot zlasti dr. Šusteršičevega agitatorja železničarja Beltrama. Beltram, ki je bil na shodu navzoč, se je oglašil k besedi in prosil Žebota, naj počaka, da bo slišal njegov odgovor. Žebotu je pri teh besedah postalo vroče, šel je k predsedniku zborovanja ter ga milo prosil, naj za božjo voljo ne pusti govoriti tega nesrečnega Beltrama, ki se je priplazil na SLS-arski shod ter naj zborovanje raje zaključi. Predsednik Lajh je uvidel »nevarnost« in je Žebotovi želji takoj ustreget. Ko je Beltram temu ugovarjal, češ, da je med poštenjaki in pri značajnih možeh navada, da si svoje mnenje odkrito povedo v obraz, je bil Žebot v hudi zadregi, iz katere si je pomagal po starem klerikalnem receptu — s psovkami in huiskanjem množice, naj vržejo Beltrama iz dvorane, pri čemur je dal zbranim ovčicam dober vzgled s tem, da je Beltrama osebno podil iz dvorane do Glavnega trga, zmerjajoč ga z barabo, iskrojem in drugimi Žebotovi lastnimi priimki in psovkami. Nam je Žebotovo postopanje popolnoma razumljivo. Znal bi se zgoditi, da bi Beltram Žebotovim volilcem odprl oči in kaj lahko bi Žebot ostal brez volilcev in mandata. Zato pa se je zavzel tako goreče za »svobodo« govora, — pa le na tujih shodih, na lastnih je ne pozna.

— **»Slovenec« zopet obsojen.** Zoper odgovornega urednika ljubljanskega katoliškega »Slovenca« teče cela vrsta tožb radi obrekovanja, natolcevanja in častikraje po katoliškem vzorcu ala »Straža« itd. Včeraj je končala razprava o tožbi poslance Držiča, o katerem je »Slovenec« lagal, da je l. 1920. denunciral ljubljansko vlado. »Slovenec« oziroma njegov odgovorni urednik je bil obsojen na 10 dni zapore, odnosno 500 Din. globe.

— **Ali ste že plačali Planinski kolečdar za leto 1922 in 1923?** Ako ne, najhjudneje prosim, da to nemudoma storite. — Vsled ogromne množine še neplačanih izvodov ne morem poravnati tiskovnih stroškov. Kdor ne namerava plačati poslani mu letnik 1923 naj mi ga blagovoli vsaj vrniti, da istega pošljem drugim plačujočim interesentom, ki jim, ker imam samo še par komadov, ne morem ustreči. — Rotter.

— **Tožbe na sodišču delavskega zavarovanja.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja: Delavci in nameščenci, ki utrpel obratne nezgode, katere imajo za posledico več kakor deset odstotno izgubo zmožnosti za delo, imajo pravico do nezdodnih rent, katerih višino določa ravnateljstvo, odnosno rentni odbor okrožnega urada. Na podlagi te odločbe izda okrožni urad ponesrečenim zavarovancem odloke o odškodnini.

Proti tem odlokom je v roku 15 dni dopustna kolka prosta pritožba na sodišče delavskega zavarovanja, v kateri morajo biti povdarene one točke odloka, proti katerim je tožba naperjena. V večini slučajev bo tožba mogla biti naperjena le proti preizko odmerjenemu letnemu »služku«, ali pa proti preizki očitni izgubljeni zmožnosti za delo. Ker zakon o zavarovanju delavcev za omenjene tožbe ne zahteva nikakih formalnosti in zadošča zanje naveden dopis, more tako tožbo sestaviti in vložiti vsaka ponesrečena oseba sama, ne da bi iskala pravne pomoči drugod. Na ta način se ponesrečence izogne nevarnosti povrnitve nastalih stroškov za sodni postopek, katere predvideva § 168. zakona o zavarovanju delavcev, ki pravi, da stroške za pravnega zastopnika plača vselej stranka, ki izgubi pravdo. Pri tej priliki se ponovno opozarja, da so vsi dopisi, vloge in priloge, ki so v zvezi z delavskim zavarovanjem, poštnine in kolka proste.

— **Požar Narodnega gledališča v Sofiji.** Dne 10. t. m. ob 8. uri se je raznesla po Sofiji vest, da je izbruhnil požar v Narodnem gledališču, ki je pred par dnevi proslavil svoj znameniti jubilej. Na lice mesta so prihiteli vsi predstavitelji vlade: kralj Boris, Stambolijski in drugi. Ogenj je nastal med predstavo in se bliskovito razširil na gledališko garderobo. Med občinstvom je nastala panika. Vsi so hiteli k izhodu, nastala je strašna gnječa, v kateri so bili mnogi poškodovani, kljub temu pa so si vsi rešili življenje. Glavni del gledališča je tekem pol ure pogorel popolnoma. V Sofiji vlada prava narodna žalost. Vse zabave so odložene. Dosedaj se še ni moglo ugotoviti pravega vzroka te katastrofe, verjetno je, da je nastala vsled dotikanja električnih žic. Škoda je neprecenljiva in bo treba ogromnih žrtev, da se nadomesti to, na čemur so Bolgari delali desetletja.

— **Invalid ustrelil šefa invalidskega odseka v Zagrebu.** Dne 12. t. m. je došel v pisarno šefa oddelka za invalide pri socialnem skrbstvu v Zagrebu invalid Matija Tkalec iz Koprivnice. Stopivši v sobo je brez vsake besede položil na mizo neki spis. Navzoči šef, županijski tajnik Ljubomir Cvitaš ga je vprašal, kaj želi. Na mesto odgovora je Tkalec potegnil iz žepa revolver in ga nameril proti Cvitašu. Počil je strel in uradnik je padel mrtev na tla, zadet v glavo. Za Tkalecem je pohitel v bližini se nahajajoči uradnik, ki pa se je moral umakniti, ker je nameril revolver tudi proti njemu. Tako je zapustil poslopje in izginil. Do torka zjutraj ga niso našli. Tkalec je poslal šefu invalidskega odseka grozljivo pismo, da ga bo ubil, če nemudoma ne reši njegove prošnje. Cvitaš je prejel pred dve dni dnevnoma pismo nekega drugega invalida iz Koprivnice, ki mu sporoča, da je Tkalec odpotoval v Zagreb z namenom, da ga ubije. Invalid Tkalec je izvršil v petek dne 9. t. m. dvakratni umor in požig v Koprivnici, kjer je zaklal z nožem vdovo Magdo Trubeljo in njenega 12letnega sina, na to pa ju je pokril s pernicami in zažgal. Pokojni Cvitaš je bil star 42 let, oženjen in zapušča 4 otroke. Bil je sam invalid in je v vojni izgubil eno nogo. Cenili so ga kot vestnega in marljivega uradnika.

Ptujske vesti.

Ptuj. Moti se, kdor misli, da se je malo nemškutarsko gnezdo Ptuj od prevrata na bolje obrnilo. Cesar nikjer več ne najde, to je še ostalo v Ptuj. Nemčurji imajo namreč tukaj svoje spakedranke še vedno na tablah, kakor nekda v starih časih. Vse je še na »tsch, sch, in igg.« Obratni jezik je seveda nemški. Kar pa je najslabše, to je tisti sovražni, protislovenski in protidržavni duh, ki veje po delavnicah in trgovinah. Kakor nekda, dela tudi danes naše ljudstvo v delavnicah, kletih in trgovinah naših renegatov in z onemoglo jezo gleda, kako mu tuje psuje narod in državo. Izmed nebrojnih zgledov pritaženega šovinizma in zaničevanja našega jezika naj bo za danes samo ta predan javnosti. — Nasproti »Narodnemu domu«, v ulici Vseh Svetnikov ste neki šivilji Rožmarin in Huber, pri katerih dela kakih 8 deklic. Ne samo, da te delavke plačujejo naravnost škandalozno, po 10, 20, 40 in 45 K na dan, se ti ženski vedno zgrajata nad njihovo »windisch spraho«. Beseda »slovenščina« se v teh zagrizenih ustih sploh nikdar ne rabi. Ta-ble nimata nobene, ker ni dovoljena neni-

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.Zgodovinski roman. — Poslovenila
Rosandra.

(Dalje.) (29)

Oba moška sta si zrla v oči. — Ako bi kdo zamogel brati v pogledu teh dveh parov oči, — spoznati, razumeti, kaj je bilo na dnu prijateljskega pogleda, bi odskočil, kakor se odskoči od prepada, katerega se nenadoma zagleda pred seboj.

Tudi sovraštvo ima svoje prepade. — »Ker ravno govoriva o tem,« — je povzel slednjič d' Etioles, — »ker sem bil skoraj gotov, da vam ne bo mogoče še jutri vstati, sem povabil na slavnost tudi nekoga, katerega gotovo ne bi bil vabil, če bi si bil pričakoval, da vam bo možno prisostvovati slavnosti, — ali ker ravno pravite, da vam ne bo mogoče — — —«

»O kom govorite?« — je vprašal grof razburjeno. —

»Od vašega nasprotnika od danes zjutraj. — Jako simpatičen mladent, — prav res, — prisiljen sem bil, povabiti ga iz uljudnosti, ker sem bil njegova priča.«

»Vitez d' Assas pride torej jutri k Saint-Germain — d' Auxerrois?«

»Če vam to ni nevšečno!« —

»Zakaj vendar?« — To mi je tako malo nevšečno, da se odločim in pridem. — Jutri hočem podpisati svoje ime zraven onega od viteza, katerega jako spoštujem. Storil bodem tedaj za vas, kar storim nocoj za njega veličanstvo.«

Pogledi, — polni mrke nezaupnosti so se ponovno križali. — A že je d' Etioles izrekal svojo zahvalo, mu stisnil roko ter mu dejal v slovo še te besede:

»Torej jutri opoldan! — Videli bode, kako krasna je bodoča gospa d' Etioles. Sam kralj, ki je znan poznavatelj — — —«

»Kralj?« — — — je prekinil zamolklim glasom du Barry. —

»Da, kralj sam bi jo občudoval, če bi jo videl, — ali on je ne bo videl!« —

»Zakaj pač?« — je živahno vprašal du Barry. —

»Šentano vendar, — saj vendar veste, dragi prijatelj, da se je dobri kardinal Fleury, ki je vzgajal našega kralja, zmotil precej, ko je upal, da bode njegov gojenec zvan od poznejših rodov »Ludvik Čisti.« — In jaz zase pač si ne želim časti, da se na moje troške potrdi nazivanje »Ludvik le Bienaimé« — ljubljani, — kakor ga je nazval Vade, — poet iz trga!« —

D' Etioles je zgnil z zadnjim prijaznim pozdravom. —

»Kaj je vendar hotel sikniti, ta prokleti gad!« — je zamrmral grof, ko je bil sam. —

Naslonil je za hip potno čelo na zdravo roko ter razmišljeval skoro glasno:

Ah! — Besede grofa du Saint-Germain so priklicale na vrh tajne želje mojega srca. — Vse to kar je on opisal z živo besedo, — to hočem jaz zase! — Gorje onemu, ki bi se vstavljal. — Gorje tebi d' Assas, — gorje tebi d' Etioles, če se moje sumnje uresničijo! — Odstranil, zlomil bodem vse, kar dobim na svoji poti, — vse kar se vpira doseženju mojih smotrov! — Kaj me briga, če me bodo zvali uničujočo prikazen, — glavno je, da pridem, grem mimo in zmagam!« —

IX.

Ivanine sanje.

Med tem ko se je grof du Barry podal v Louvre, — je pričakovala Ivana trepetajoča od nepotrpežljivosti in tes-

nobnega upanja, uspeh pisma, katerega je Noe Poisson nesel vitezu d' Assas. —

Noč je že krila mesto, — in z temo se je pritihovala v Ivanino srce negotovost in brezupje. —

Poisson se ni vrnil, — in vitez, — tako željno pričakovani rešitelj ni prišel. —

V temi svoje sobe, — katero je Ivana zvala svojo delavnico, — je ona mirno sedela v svojem naslonjaču in napeto premišljevala. —

Ko se je življenje ravno zbudilo v njej, ko se je zavedla svojega srca, — je ravno grozila najhujša nevihta, najstrašnejša nesreča, da jo zlomi, kot suhe veje, da jo uniči, — kakor uniči hudi vihar cel gozd. —

Ona je ljubila. —

A koga? — Francoskega kralja! —

Ta ljubezen je podjarmila njen duh, — je postala njena edina misel, — vlada, joče čustvo mladega srca. —

Prišel je pač trenutek, da se pomudi, mo in razjasnimo to misel, — to čustvo, kajti drugače bi vtegnila biti naša povest krajoma temna, nerazložna. — Želimo pa, da se kaže vse v jasni luči, kajti zgodovina, gledišče in romani so že mnogokrat obdelovali ta oddelek zgodovine, a z jako različnimi razumevanji in razlaganjem življenja in čustvovanja naše junakinje. —

Ivana Antonijeta ni bil nih bi rekli, razmotrivajočih značajev, čeprav je bil njen duh skrajno delaven, — a delavnost, marljivost duha je nekako vedno oprezna radovednost, — ki pač z največjo lahkoto sodružuje, asimilira najnežnejše, najrahljše vtise. —

Živel je v nji vedno duh bojevnosti, — in mnogo časa, dolgo se kazal v ukažljivosti, hotela, želela si je popolnosti v godbi, slikanju, vrezavanju, pisateljva-

nju, — literaturi, — nič ji ni ostalo tuje, vse jo je vabilo, mikalo, — ni ji bilo nevažno. —

Ali bilo je v vsem tem tudi večni nemir sreče, — nenasiitljiva želja, da spozna — občuti najbolj nežna, vzvišena čustva. —

Če se sme nekako primerjati, bi lahko rekli, da je Ivana — alhimistinja srca, — želela, iskala kamen modrih v ljubezni.

Spoznala je najbolj razumne, nadarjene može, — vse najlepše, — najplemenitejše in najbogatejše, — ne da bi jo bilo kaj vznemirilo. — A hotela je Ivana prav absolutno najvišjo popolnost teh treh prednosti: bogastva; lepote, plemenitosti. — Moški pa, katere je bila proučevala, spoznavala, so imeli vsak svoje nedostatkosti, svoje napake, katere je ona s svojim bistrim duhom takoj spoznala, obsodila. —

»A kako to,« — si je govorila v mislih, — »Ali sem tako ošabna, ponosna in o-mamljena od svojih zaslug — resničnih ali namišljenih — in moje srce, ki tako upa in želi, — morda mu je usojeno, da ostane prazno, tiho?« — Ali se je res posušilo, — ovenelo, predno je poznalo pravi evet? — Ali — morda ono solnce, katero bi ga vtegnilo zbuditi, oživeti, ni od tega sveta?« —

Evo, to so bile misli izvanredne deklacije, ko je nekega večera gospa Eloisa Poisson, — katero je smatrala za svojo mater, — rekla, — pogledavši jo v oči:

»Pridi, dekle moje, — pojdiva i medvo moliti!« —

»Moliti?« — je vprašala začudeno Ivana. —

»Da, moliti, — kakor moli cel Pariz, kakor moli celo kraljestvo, — od vzhoda do zahoda.« —

(Dalje prihodnjič.)

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!**1^a Portlandcement**

dobavlja 293 8-9

„Gradivo“, trgovačko društvo Zagreb
Bogovičeva ulica 3.

Brzjavil: Gradivo, Telefon 555.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!**Suha drva!**

Bukova, borova in brezova prodaja na drobno in debelo v vsaki množini na dom postavljena

Drago Ščekič, Maribor, Rajčeva ulica 7.

10-2 Telefon št. 355. 296

Velika kavarna

Na pustni torek

Velik koncert.

V sredo, dne 14. febr.

elitni koncert.

Pojedina slankov. Nide.

Vstopnina prosta. — 302

Anton Stauber

Maribor

Gosposka ulica št. 36

dela

lonce, sklede in peči

za prenašati.

Veletrgovina s premogom in drvniNa debelo. **F. & N. UHER** Na drobno.

SLOVENSKA ULICA STEV. 8. :: TELEFON STEV. 344.

CENIK.**Premog** v vsaki množini, na dom postavljen po Din 32.—, 37.—, 42.—, 45-25 in 66-75 za 100 kg.**Drva** bukova, cela, na dom postavljena la Din 700.—, ila Din 625.— za klafiro.

Bukova rezana, 20 cm dolga, na dom postavljena la Din 50.—, ila Din 45.— za meter.

Mehka, 1 meter dolga, rezana (odpadki) Din 0-27, za kg na dom postavljena

Naročila se sprejemajo samo v pisarni, Slovenska ulica št. 8.

Bremen - New York

Direktne zveze s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Ne-nadkriljivi glede udobnosti, čistote in prvovrstne hrane.

Najhitrejši in najvarnejši parniki.

„George Washington“

„America“

2525

„President Roosevelt“

„President Harding“

Zahtevajte natančnejša pojasnila in plovno listo štev.

UNITED STATES LINES

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, palata Beogradske zadruge.

ZAHVALA.

Za vse ustne in pisne izraze sočustvovanja povodom nenadomestljive, prebriske izgube nad vse ljubljene gospe

Milene dr. Papež-eve, roj. Premrou

se podpisani redbini najtopleje zahvalita.

Nepozabno nam ostane to, kar je storil za blazopokejue v 19. mesecih njenega trpljenja v mariboski splošni bolnišnici primarij intern. oddelka g. doc. dr. Ivan Matko. Z njegovim globokim znanjem, združenim z neumorno skrbnostjo in nepopisno pozrivalnostjo, je skušal odvrti od nas neizprosno, kruto usodo. Uverjen naj bode, da mu ohranimo nevaljivo hvaležnost in sprejme našo najglobekejo, najiskrenejo zahvalo! Zahvaljujemo se nadalje najskrbnejši g. sekundarijem (sedanjim in bivšim) za njih velik trud, g. upravitelja bolnišnice za njegovo naklonjenost, ž. usmiljenim sestram, predvsem ž. sestri Rozl, ki je z angeljsko dobroto in največjo ljubeznijo negovala težko, a vidno trpečo bolnico, ž. sestram Afri in Jolandi za neumorno skrb in zelo marljivemu postrežniškemu esobju! Prav iskrena hvala celotnemu pevskeemu zboru glasbenega društva „Drava“ za prekrasno in ganljivo peti žalostniški, številnim obiskovalcem pokejnico v njeni dolgi bolezn, vsem darevalcem lepih vencov in za časno spremstvo blazopokejue na zadnji poti k večnemu počitku. Spominjajte se, prosimo, naše nad vse ljubljene pokojnice!

Ljubljana—Maribor, dne 17. svečana 1923.

311

Redbini Papež-Premrou.